

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Філологічний факультет
Катедра загального мовознавства

Затверджено

на засіданні катедри
загального мовознавства
філологічного факультету
Львівського національного університету імені
Івана Франка
(протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.)

Завідувач катедри Ф.С. Бацевич

Силабус з навчальної дисципліни

«Штучний інтелект і гуманітаристика»,

що викладається в межах ОПП **«Прикладна лінгвістика»**

другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності **035 Філологія,**

спеціалізації **035.10 Прикладна лінгвістика**

Львів 2024 р.

Назва дисципліни	Штучний інтелект і гуманітаристика
Адреса викладання дисципліни	Львівський національний університет імені Івана Франка м. Львів, вул. Університетська, 1.
Факультет та катедра, за якою закріплена дисципліна	Філологічний факультет, катедра загального мовознавства
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань – 03 Гуманітарні науки Спеціальність – 035 Філологія Спеціалізація – 035.10 Прикладна лінгвістика
Викладач дисципліни	 <p>професорка Тетяна Анатоліївна Єщенко, докторка філологічних наук, професорка катедри загального мовознавства (за сумісництвом), завідувачка катедри українознавства Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького</p> <p>Wikipedia Енциклопедія сучасної України Google Scholar ORCID RESEARCHER ID Academia.edu Facebook</p> <p>авторка понад 180 наукових праць з мовленнєвої комунікації, лінгвістики тексту, психолінгвістики, когнітології, прикладної лінгвістики, а також підручників і посібників з грифом Міністерства освіти й науки України: «Лінгвістичний аналіз тексту» (2009), «Українська мова професійного спілкування» (2011); монографій: «Текстово-антропоцентричний вимір метафори українських поетів 1990-х» (2018), «Феномен художнього тексту: комунікативний, семантичний і прагматичний аспекти» (2021): Номінантка XI Всеукраїнського конкурсу «Книжка року-2009» зі спеціальної літератури, лавреатка III премії конкурсу «Найкраще видання року-2019» у номінації «Монографії» НАН Вищої освіти України, лауреатка I премії конкурсу «Найкраще видання року-2020-2023» у номінації «Монографії» НАН Вищої освіти України. Учасниця понад 80 наукових конференцій в Україні, Польщі, Чехії. Авторка проєктів «За кавою про мову з Тетяною Єщенко», «Pro_MOVA»</p>
Контактна інформація викладачів	050 637-31-70 (Viber, Telegram, WhatsApp), teua.ua@gmail.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за адресою: вул. Університетська, 1, ауд.343) або онлайн-консультації за попередньою домовленістю.
Сторінка дисципліни	https://philology.lnu.edu.ua/course/shtuchnyy-intelekt-i-humanitarystyka-2024
Інформація про дисципліну	Курс «Штучний інтелект і гуманітаристика» є професійно-зорієнтованою навчальною дисципліною вибіркової компоненти фахового переліку зі спеціальності 035 Філологія для освітньо-професійної програми «Прикладна лінгвістика», яка викладається в 1-му семестрі в обсязі 4 кредити ЄКТС. У межах пропонованого курсу послідовно розглядаються теоретичні основи штучного інтелекту та його застосування в гуманітарних науках; аналізуються цифрові гуманітарні науки; поглиблюються знання студентів про теорію аналізу текстів та мовних даних за допомогою ШІ; розглядаються моделі для обробки природної мови; студіюються теоретичні і практичні аспекти застосування ШІ в історичних

	дослідженнях тексту і мови, в лінгвогеографії, соціолінгвістиці, лінгвістичній експертизі; вивчається використання штучного інтелекту у сфері освіти; розглядаються прикладні аспекти використання емоційного штучного інтелекту.
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Штучний інтелект і гуманітаристика» призначена для студентів-магістрів першого року навчання. Предметом вивчення є теорія та методика застосування технологій штучного інтелекту у професійній діяльності фахівця з гуманітарних наук. Курс спрямований на формування у здобувачів освіти сучасного наукового світогляду та системи спеціальних знань щодо технологій штучного інтелекту, які застосовуються в сучасних гуманітарних середовищах, та набуття навичок їхнього аналізу, застосування, проєктування та супроводу. Знання принципів функціонування технологій ШІ уможливило системно аналізувати поставлені завдання, творчо застосовувати найновіші наукові досягнення у галузі цифрових гуманітарних наук, мати базові навички практичної роботи в інструментальних середовищах застосування систем штучного інтелекту у прикладному аспекті.
Мета та завдання дисципліни	<p>Мета навчальної дисципліни – ознайомлення студентів з 1) основними напрямками і категорійним апаратом штучного інтелекту як складника комп'ютерної лінгвістики; 2) прикладними аспектами застосування інструментів ШІ у гуманітаристиці.</p> <p>Основні завдання дисципліни:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розглянути теоретичні основи штучного інтелекту та його застосування в гуманітарних науках; 2. Проаналізувати цифрові гуманітарні науки та їхні функційні можливості; 3. Поглибити знання студентів про теорію аналізу текстів та мовних даних за допомогою ШІ; 4. Розглянути моделі для обробки природної мови; 5. . Простудіювати теоретичні і практичні аспекти застосування ШІ в історичних дослідженнях тексту і мови, в лінгвогеографії, соціолінгвістиці, лінгвістичній експертизі; 6. Вивчити використання штучного інтелекту у сфері освіти; 7. Розглянути прикладні аспекти використання емоційного штучного інтелекту.
Література для вивчення курсу	<p>1. Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Баранов О. Визначення терміну «Штучний інтелект». <i>Інформація і право</i>. 2023. №1 (44). С. 32 – 49. 2. Блозва Л. Штучний інтелект: філософсько-антропологічний погляд. <i>Філософія</i>. 2016. №4. С. 4 – 10. 3. Богом'я В. Штучний інтелект: сучасний стан, перспективи застосування. <i>Сучасні інформаційні технології</i>. 2023. №1 (46) С. 13 – 17. 4. Ваховська О. Прикладні аспекти комп'ютерної лінгвістики: навчально-методичний посібник. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. 136 с. 5. Гайдамашко О. Штучний інтелект розшифровує тексти давно втрачених мов. URL:https://24tv.ua/tech/shtuchniy-intelekt-rozshifruey-teksti-davno-novini-ehnologiy_n1445584 6. Глибовець М. М., Олецький О. В. Штучний інтелект: підручник. Київ: Вид-ий дім «КМ Академія», 2002. 224 с. 7. Дейвенпорт Т., Кірбі Дж. Вакансія: людина. Як не залишитися без роботи в добу штучного інтелекту. Київ: Новий

формат, 2019. 336 с.

8. Діденко Л. Генеративний штучний інтелект: варіативи перспектив та утруднень у вищій освіті. *Технології добросовісного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки*: матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 83 – 85.

9. Дмитрієва О. І., Єфименко О. В Особливості впровадження штучного інтелекту в сучасну вищу освіту. *Технології добросовісного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки*: матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 85 – 89.

10. Кай Фу Лі, Чень Цюфань АІ. Штучний інтелект 2041. Київ: BookChef, 2022. 464 с.

11. Кислий Р. Штучний інтелект у природній мові: мовні моделі, малоресурсні мови та дегуманізація в текстах. URL: <https://dou.ua/forums/topic/45583/>

12. Коцовський В. Методи та системи штучного інтелекту: конспект лекцій. Ужгород, 2016. 75 с.

13. Левчук А. Штучний інтелект: лінгвістичні аспекти. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Філологічні науки. Мовознавство. 2015. No 4. С. 203–207.

14. Пушик Н. Комп'ютерна лінгвістика та «штучний інтелект». *Молодий вчений*. No 2 (90). Лютий 2021 р. С. 151 – 155.

15. Романюк В., Чевичелова О., Холод І. Взаємодія між фахівцями з філології та розробниками систем штучного інтелекту: пошук спільних точок для подальшого розвитку. *Вісник науки та освіти*. Серії: філологія, культура і мистецтво, педагогіка, історія та архіологія, соціологія. 2024. №4 (22).

16. Титенко С.В. Проблема подання знань на основі природної мови у освітніх системах штучного інтелекту. *Лабораторія СЕТ*. Київ, 2006. URL: http://www.setlab.net/?view=Philosophy_Knowledge

17. Штучний інтелект в освіті: ідеї для використання на уроках. URL: <https://naurok.com.ua/post/shtuchniy-intelekt-v-osviti-ide-dlya-vikoristannya-na-urokah>

18. Як штучний інтелект розуміє мову? URL: <https://www.imena.ua/blog/ai-natural-language-processing-explained/>

2. Додаткова література:

19. Аббадія Д. Вивчення ролі штучного інтелекту в академічних дослідженнях. *Mind the Graph*. URL: <https://mindthegraph.com/blog/uk/ai-in-academic-research/>

20. Баранов О. Інтернет речей і штучний інтелект: витоки проблеми правового регулювання. *IT-право: проблеми та перспективи розвитку в Україні*: зб. матер. II-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (17 лист. 2017 р.). Львів, 2017. С. 18-42.

21. Бердо Р., Расюн В., Величко В. Штучний інтелект та його вплив на етичні аспекти наукових досліджень в українських закладах освіти. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/469>

22. Бестрем Н. Суперінтелект. Стратегія і небезпека розвитку розумних машин. Київ: Новий формат, 2020. 408 с.

23. Білокобильський О. Воля чи розум, або що таке штучний інтелект? *Психологія і суспільство*. 2013. №2. С. 58 – 63.

24. Бостром Н. Надрозум: шляхи, безпеки, стратегії. Київ:

Наш формат, 2020 452 с.

25. Васьківська О.Є. Технології штучного інтелекту в журналістиці сучасності. *Авіація в XXI столітті: матеріали Х конгресу з безпеки в авіації та космічних технологій*. Київ: Національний авіаційний університет, 2022. С. 107 – 111.

26. Викладач мови зі ШІ URL: <https://talkpal.ai/uk/>

27. Вікторова Л. В., Кочарян А. Б., Мамчур К., В., Коротун О. О. Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення іноземної мови. *Інформаційно-комунікаційні технології в освіті*, 2021. Вип. 32. Т. 2. С. 166–173.

28. Всеукраїнське дослідження використання ШІ у шкільній освіті URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/12/20/Vseukrainske.do%20slidzhennya.vykorystannya.20.12.2023.pdf>

29. Гапон Л. Технології штучного інтелекту для вивчення мови. URL: <https://gapon.te.ua/neperervna-i-dystantsiyna-osvita-pedahohiv/dystantsiyna-osvita/onlain-instrumenty/item/1763-tekhnohii-shtuchnoho-intelektu>

30. Годя М. Штучний інтелект: загроза для людства чи помічник? URL: https://24tv.ua/tech/shtuchniy_intelekt_zagroza_dlya_lyudstva_chi_pomichnik_n955652

31. Горбенко С. Штучний інтелект як технологія створення автоматизованих інтелектуальних систем. 2016. URL: <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/5044/1/2016042829%20TEZY%20V3%20P349.pdf>

32. Грицишин В., Габрусєва Н. Штучний інтелект сьогодні і завтра. *Фундаментальні та прикладні проблеми сучасних технологій* : тези Міжнародної науково-технічної конференції. Тернопіль, 2020. С. 247–248. URL: [http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/31822/2/FAPMT 2020 Hrytsyshyn V -Artificial intelligence 247-248.pdf](http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/31822/2/FAPMT%202020%20Hrytsyshyn%20V%20-Artificial%20intelligence%20247-248.pdf)

33. Дерев'янка С. П. Емоційний штучний інтелект у професійній підготовці майбутніх психологів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Том 81. №1. с.192–209. URL: <https://doi.org/10.33407/itlt.v81i1.3281>

34. Дерев'янка С. П., Примак Ю. В., Ющенко І. М. Штучний інтелект та емоційний штучний інтелект як феномени сучасної когнітивної психології. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»: науковий журнал*. Острог: Вид-во НаУОА, червень 2020. № 11. С. 115–119.

35. Домніс С. Використання штучного інтелекту у практиці викладання української мови як іноземної. *Технології добросовісного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки: матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації*, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 92 - 95.

36. Дрозд Ю. Проблеми створення штучного інтелекту і віртуальна реальність URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/47390/1/%D0%94%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B4%20%D0%AE%D1%80%D1%96%D0%B9.pdf>

37. Живцова Л. Штучний інтелект: сутність та перспективи. *Український журнал буд-ва і архітектури*. 2023. №3 (015). С. 66 - 71

38. Зварич І. Штучний інтелект і вивчення іноземних мов.

- Молодь і ринок. 2024. №2 (222). С. 12 - 16.
39. Зінчина О., Кулак К. Філософські проблеми осмислення штучного інтелекту. *Місто. Культура. Цивілізація: міжнародні студії*: матеріали міжнар. наук.-теорет. інтернет-конф., Харків, квітень 2020 р. Харків: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова, 2020. С. 111-115.
40. Зубенко О. Штучний інтелект і вивчення іноземних мов. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Вип. 27. Том 2. С. 80 – 85.
41. Єфремов М. Штучний інтелект, історія та перспективи розвитку. URL: <http://vtn.ztu.edu.ua/article/view/81625/79214>
42. Єфремов М. Ф., Єфремов Ю. М. Штучний інтелект, історія та перспективи розвитку. *Вісник ЖДТУ. Серія «Технічні науки»*. 2016. (2 (45)). с. 123–126. URL: [https://doi.org/10.26642/tn-2008-2\(45\)-123-126](https://doi.org/10.26642/tn-2008-2(45)-123-126)
43. Ідеї застосування ШІ на уроках української мови та літератури URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Wq4X3RexRek>
44. Кадемія М., Візнюк І., Поліщук А., Долинний С. Використання штучного інтелекту у вивченні іноземної мови здобувачами освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 2022. С. 153–163. URL: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-63-153-163>
45. Кадикало А. Проблемність визначення свідомості та штучний інтелект. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Філософські науки*. 2014. № 780. С. 9 - 16.
46. Калько Р., Декусар Г., Лагун К. Теоретичні і практичні засади використання методів штучного інтелекту під час вивчення іноземних мов. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. Вип. 1 (208). С. 181 – 187.
47. Кай Фу Лі АІ. Наддержави штучного інтелекту. Київ: BookChef, 2020. 240 с.
48. Квасницька Р. Реалії та перспективи використання штучного інтелекту у сфері освіти й науки. *Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки: матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації*, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 114 - 116.
49. Кехлан-Джонс Р. Хокінг: штучний інтелект – загроза людству. URL: https://www.bbc.com/russian/science/2014/12/141202_hawking_ai_danger.
50. Козак М., Щигельська Г. Штучний інтелект: добро чи зло? URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/74515814.pdf>
51. Козаченко Г. Використання штучного інтелекту під час написання кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти суспільно-гуманітарного напрямку. *Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки: матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації*, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 116 - 121.
52. Концева В. Як і для чого використовувати штучний інтелект на уроках літератури URL: <https://www.youtube.com/watch?v=K6Jdl4ezD5U>
53. Корисні сервіси на базі штучного інтелекту для медійників URL: <https://internews.ua/opportunity/Useful-AI-based-services-for-media-professionals>
54. Кравченко С. М. Використання згорткових нейронних мереж

для розпізнавання емоцій людини. *Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки*: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 144 - 147.

55.Краковецький О. Генерація текстів: перевіряємо прогрес AI-моделі від GPT до ChatGPT. // DOU, 6.01.2023. URL: <https://dou.ua/forums/topic/41509/>.

56.Кулешов С. О Вплив штучного інтелекту на вищу освіту США. *Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки*: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 151 - 154.

57.Левченко Д. Тенденції розвитку штучного інтелекту в Україні та світі URL: <https://gwaramedia.com/tendenczii-rozvitku-shtuchnogo-intelektu-v-ukraini-ta-sviti/>

58.Маланюк В. Я. Використання штучного інтелекту в діяльності науково-освітнього працівника: переваги та недоліки. *Технології доброчесного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки*: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 171 - 175.

59.Малєєв А. Штучний інтелект як передвісник істотних змін в освіті. *Філософія освіти*. 2023. №29 (2). С. 149 – 159.

60.Матвієнко О., Степанчук О. Штучний інтелект у підготовці майбутніх учителів до роботи з освітнім медіаконтентом. *Освітньо-науковий простір*. 2023. № 4 (10). С. 112 – 121.

61.Матвієнко О. Як штучний інтелект допоможе журналістам? URL: <https://osvita.nakypilo.ua/yak-shtuchnyj-intelekt-dopomozhe-zhurnalistam/>

62.Матвійчук А. Можливості та перспективи створення штучного інтелекту. *Вісник НАН України*. 2011. № 12. С. 36-51.

63.Мар'єнко М., Коваленко В. Штучний інтелект та відкрита наука освіти. *Фізико-математична освіта*. Т. 38. №1. Вип. 38. 2023. С. 48 – 53.

64.Мегмарк М. Життя 3.0. Доба штучного інтелекту. Київ: Наш формат, 2019. 432 с.

65.Міністерство освіти і науки України. Цифрова трансформація у сфері освіти і науки [Ministry of Education and Science of Ukraine. Digital transformation in the field of education and science] URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>

66.Мірошнікова А. Штучний інтелект і вчитель – тандем майбутнього? URL: <https://osvitoria.media/experience/shtuchnyj-intelekt-ta-vchytel-tandem-majbutnogo/>

67.Молодій В. Андрій Павлишин: «Жоден штучний інтелект не зможе перекладати поезію» URL: <https://culture.pl/ua/stattia/andriy-pavlyshyn-zhoden-shtuchnyy-intelekt-ne-zmozhe-perekladaty-poeziyu>

68.Мороз О. Контрверза: штучний інтелект – природний інтелект? (проблема комп'ютерного розуміння). *Політологічний вісник*. 2014. Вип. 76. С. 37 – 45.

69.Москалюк М., Москалюк Н., Лень А. Штучний інтелект в закладах вищої освіти: переваги та недоліки. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*. № 15 (2023). С. 85 – 96.

70.Надугутенко Маргарита, Надугутенко Максим Методи цифрових лінгвістичних досліджень: корпусні технології і штучний інтелект.

Актуальні питання сучасної лінгвістики: матеріали міжнародної наукової конференції. С. 56 – 64.

71. Написання текстів за допомогою штучного інтелекту (AI writing). URL: <https://help.weblium.com/uk/article/napisannya-tekstiv-za-dopomogoyu-shtuchnogo-intelektu-ai-writing-6mpi7n/>

72. Ничкало Н., Лазаренко Н., Гуревич Р. Інформатизація та цифровізація суспільства в XXI столітті: нові виклики для закладів вищої освіти. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems.* 2022. С. 17–29. URL: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-60-17-29>

73. Овчарук О. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи. *Моделювання цифрового навчального середовища закладу загальної середньої освіти: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. семінару.* Київ: Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2020. 117 с. URL: <https://znayshov.com/FR/7987/298.pdf>

74. Олтрейд Д. Нове мислення. Від Айнштайна до штучного інтелекту. Харків: Vivat, 2021. 345 с.

75. Освітній чат на основі штучного інтелекту. URL: <https://nus.org.ua/news/mayemo-pershuj-ukrayinskyj-osvitnij-chat-na-osnovi-shtuchnogo-intelektu/>

76. О'Ніл К. Зброя математичної руйнації: як більші дані збільшують нерівність і загрожують демократії. Київ: Наш формат, 2019. 620 с

77. Осецький В., Вітренко А., Татомир І., Білан С., Гірник Є. Застосування штучного інтелекту в освіті: фінансові наслідки і перспективи URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3019/3010>

78. Остапович О., Остапович Н., Мазуренко Ю. ШТАТ GPT у підготовці філологів і перекладачів: виклики і перспективи. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»:* серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2023. Вип. 17 (85). С. 200 – 205. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/3842/3490>

79. Пам'ятка щодо користування Chat GPT та іншими ШІ чат-ботами з великими мовними моделями. *Запорізький національний університет.* URL: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=487162&lang=ukr>

80. Погореленко А. Штучний інтелект: сутність, аналіз застосування, перспективи розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету.* 2018. №32. С. 22 – 27 URL: <https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/405>

81. Погорілко М. Штучний інтелект для написання текстів: 5 популярних сервісів URL: <https://mezha.media/articles/shtuchnyy-intelekt-dlia-tekstiv-5-servisiv/>

82. Позитивні риси використання ChatGPT в освітній діяльності. *Технології добросовісного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки: матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації,* 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 89 - 92.

83. Поняття штучного інтелекту. URL: http://megalib.com.ua/content/1956_71_Ponyattya_shtuchnogo_intelektu.html

84. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>

- 85.Порохова О. Є. Сутність і проблематика штучного інтелекту. Одеса, 2019. 30 с.
- 86.Прохорчук М. Застосування штучного інтелекту у викладанні дисциплін гуманітарного циклу. *Гуманітарні студії: педагогіка, психологія, філософія*. №14 (1). 2023. С. 79 – 84
- 87.Рассел С., Норвіг П. Штучний інтелект. Сучасний підхід. Том 1. Рішення проблем: знання і міркування. Вільямс, 2021. 706 с. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/390/379>
- 88.Роль штучного інтелекту у вивченні іноземних мов. Тези доповідей на міжвузівському науково-методичному семінарі 15 лютого 2024 року. Київ: Державний торг.-екон. ун-т, 2024. 91 с.
- 89.Романчук О. Штучний інтелект в епоху нових медій. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. 2018. Випуск 44. С. 179–188
- 90.Савчук Т. 10 прикладів, як штучний інтелект може змінити ваш спосіб життя URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29015231.html>
- 91.Саланда І. П., Галаган І. М., Фурман О. А., Клак Д. С. Технології штучного інтелекту в освітньому процесі підготовки майбутніх вчителів НУШ. *Наука і техніка сьогодні*. 2023. № 3(17)
- 92.11 програм штучного інтелекту для написання текстів URL: <https://ailaboratory.wixsite.com/shi-ua/post/11-prohram-shtuchnoho-intelektu-dlia-napysannia-tekstiv>
- 93.Самойленко М. Як вивчати англійську за допомогою ChatGPT: способи, які працюють. *IT Новини.LIVE*. 29.09.2023 URL: <https://it.novyny.live/iak-vivchati-angliisku-za-dopomogoiu-chatgpt-sposobi-iaki-pratsiuiut-84748.html> Сумісний з людиною. Штучний інтелект і проблема контролю Київ: DookChef?
- 94.Стюарт Р. Сумісний з людиною. Штучний інтелект і проблема контролю. Київ: BookChef, 2020. 416 с.
- 95.Супрун О. М. Застосування елементів штучного інтелекту для навчання іноземних мов *Технології добросовісного використання штучного інтелекту у сфері освіти та науки*: матеріали всеукраїнського науково- педагогічного підвищення кваліфікації, 31 липня – 10 вересня 2023 року. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2023. С. 215 - 219.
- 96.Тартачний О. Інтерв'ю із ChatGPT або Чи мріють андроїди про електроовець? *Освітній портал*. 05.01.2023. URL: <https://op.ua/news/science/interv-yu-iz-chatgpt-abo-chi-mriyut-androyidi-pro-elektroovec>
- 97.Тегмарк М. Життя 3.0: бути людиною в епоху штучного інтелекту. Київ: Наш формат, 2019. 432 с.
- 98.Терлецька Н. Людина в метаантропології та трансгуманізмі й смисл людського буття. *Грані*. 2020. Том 23. № 1–2. С. 59-65.
- 99.Толочко С. В., Годунова А. В. Теоретико-методичний аналіз закордонних практик використання штучного інтелекту в освіті й науці. *Вісник освіти та науки*. 2023. № 7(13). С. 832–848.
100. Турута О. В., Турута О. П. Штучний інтелект крізь призму фундаментальних прав людини. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2022. № 71. С. 49–54.
101. Тюрю Ю. Аналіз філософсько-правових підходів до визначення поняття «Штучний інтелект». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2022. №56. С. 54 – 58.
102. Улянівський Т. Штучний інтелект – це продовження еволюції. URL: <https://zbruc.eu/node/71907>

103. Харченко С. Штучний інтелект і літературне редагування медіатекстів: точки біфуркації. *Міжнародний філологічний часопис*. 2023. Вип. 14 (4). С. 76–88. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/5765>
104. Чат «На Урок»: спілкування із видатними постатями минулого URL: <https://naurok.com.ua/chat/index>
105. Шаров С. Сучасний стан розвитку штучного інтелекту та напрямки його використання. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. №6. С. 136–144.
106. Шваб К. Четверта промислова революція. Харків: Вид-во Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2019. 345 с.
107. Шопін П. Значення мови в добу штучного інтелекту. URL: <https://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/2662-pavlo-shopin>
108. Штучний інтелект. Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A8%D1%82%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9>
109. Штучний інтелект (AI): Що це таке і чому це важливо? URL: <https://www.everest.ua/ai-platform/analytics/shtuchnij-intelekt-ai-shho-ce-take-ichomu-ce-v/>
110. Штучний інтелект в освіті: подкасти для практичного використання URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLQZhuTpDECKpBmOviklRaWaCBHGMswzfn>
111. Штучний інтелект для вчителя: 16 простих і практичних інструментів URL: <https://osvitoria.media/experience/yak-uchytelyu-podruzhytys-iz-shi-16-prostyh-i-praktychnyh-instrumentiv-2/>
112. Штучний інтелект в Україні: досвід використання, перспективи, тренди в медіа. URL: <https://cpc.com.ua/articles/shtuchnij-intelekt-v-ukraini-dosvid-vikoristannya-perspektivi-trendi-v-media>
113. Штучний інтелект: неможливе вже реальність. Список корисних AI-сервісів URL: <https://infolight.in.ua/2023/02/06/shtuchnyj-intelekt-nemozhlyve-vzhe-realnist-spysok-korysnykh-ai-servisiv/>
114. Штучний інтелект як технологія створення автоматизованих інтелектуальних систем. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/5044/1/20160428-29_TEZY_V3_P349.pdf
115. Штучний інтелект на уроках української мови і літератури URL: <https://www.youtube.com/watch?v=Wq4X3RexRek>
116. Штучний інтелект: неможливе вже реальність. Список корисних AI-сервісів URL: <https://infolight.in.ua/2023/02/06/shtuchnyj-intelekt-nemozhlyve-vzhe-realnist-spysok-korysnykh-ai-servisiv/>
117. Штучний інтелект в освіті: ідеї для вжиття на уроці URL: <https://naurok.com.ua/post/shtuchnij-intelekt-v-osviti-ide-dlya-vikoristannya-na-urokah>
118. Яблонська Н. Штучний інтелект та мас-медіа: виклики для підготовки журналістів. *Вісник Львівського університету*. Серія Журналістика. 2017. Випуск 42. С. 95–101.
119. Carroll, J., & Zetterling, C.-M. HJÄLP Studenterna Att Undvika plagiering: Guiding students away from plagiarism. KTH Learning Lab. P. 17–18. URL: <https://dl.icdst.org/pdfs/files/23741561559511dbaea66affd6d39c2e.pdf>
120. Glendinning, I. (2016). European Perspectives of Academic Integrity. In *Handbook of Academic Integrity* (pp. 55–74). Springer

	<p>Singapore. https://doi.org/10.1007/978-981-287-098-8_3.11.</p> <p>121. Open AI ChatGPT (GPT3.5). URL: https://openai.com/blog/chatgpt</p> <p>122. Tate, Jeremy. Socrates Never Wrote a Term Paper. The Wall Street Journal. 6.02.2023. URL: https://www.wsj.com/articles/socrates-never-wrote-a-term-paper-education-teaching-learning-college-ai-chatgpt-lecturing-students-11675613853</p>
Тривалість курсу	Один семестр (1-й)
Обсяг курсу	Загальний обсяг – 120 годин, окрема 32 аудиторних, них - 16 годин лекційних, 16 практичних, 88 годин самостійної роботи. 4 кредити ЄКТС.
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тенденції і перспективи розвитку систем штучного інтелекту у гуманітарній сфері; • принципи побудови систем штучного інтелекту у цифровій гуманітаристиці; • знати основні поняття, моделі та методи інтелектуальних систем; • знати основні напрямки застосування теорії штучного інтелекту; • знати основні моделі та методи, що уможливають здійснювати аналіз тексту, його лінгвістичну експертизу; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати інструменти та технології цифрових гуманітарних наук; • вміти практично використовувати програмне забезпечення для аналізу текстових даних (NLTK, spaCy, TextBlob, Voyant Tools та інші інструменти); • аналізувати зображення та мультимедіа за допомогою інструментів (Tropy, ImageJ, OpenCV); • візуалізувати дані за допомогою програм на основі ШІ (Gephi, Tableau, D3.js).
Ключові слова	автоматичне редагування тексту, агент підтримки діалогу, автоматизована інтелектуальна система, алгоритми штучного інтелекту, гетеративний штучний інтелект, генерування інформації, загальний штучний інтелект, машинне навчання, мовлення, мовленнєва діяльність, корпусна технологія, комунікація, штучний інтелект, комп'ютерна лінгвістика, нейролінгвістика, машинний переклад, корпусна лінгвістика, природний інтелект, текст, символний штучний інтелект, слабкий штучний інтелект, чат-бот

Формат курсу	Очний																										
Теми	* СХЕМА КУРСУ																										
Підсумковий контроль, форма	Залік																										
Пререквізити	Знання з основ інформатики, загальні та фахові знання, отримані на другому (бакалаврському) рівні вищої освіти (вступ до мовознавства, вступ до прикладної лінгвістики, комп'ютерна лінгвістика).																										
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	<p>Викладач використовує такі навчальні методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • за типом пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний (лекція, пояснення, бесіда, навчальна дискусія, робота з першоджерелами та ін.); дослідницький метод; практичні кейси, виконання тестових завдань., проблемне викладання, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький методи; • за дидактичними завданнями: словесні – лекція, евристична бесіда, дискусія; наочні – ілюстрація, демонстрація; практичні – робота з текстом, творчо-пошукові роботи. 																										
Необхідне обладнання	Проектор, екран, ноутбук, доступ до інтернету.																										
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усні відповіді та виконання вправ і завдань на практичних заняттях: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40 (максимальна кількість балів на практичному занятті – 5); • укладання інтелектуальних мап з тем за 2 змістовими розділами: 40% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 40; • підготовка індивідуальної творчо-пошукової роботи (на вибір студента із запропонованих викладачем тем): 15% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 15; • написання есе, 5 % семестрової оцінки; максимальна кількість балів 5. <p>• Підсумкова максимальна кількість балів - 100. Залік виставляється за накопичувальним принципом.</p> <p>Шкала оцінювання: ЗВО, національна та ECTS</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th rowspan="2">Оцінка в балах</th> <th colspan="2">За національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>Оцінка з диференційованого заліку</th> <th>Залік</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>90–100</td> <td>5</td> <td><i>Відмінно</i></td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>81–89</td> <td rowspan="2">4</td> <td><i>Дуже добре</i></td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>71–80</td> <td><i>Добре</i></td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>61–70</td> <td rowspan="2">3</td> <td><i>Задовільно</i></td> </tr> <tr> <td>E</td> <td>51–60</td> <td><i>Достатньо</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що наукові розвідки студентів будуть їх оригінальними дослідженнями. Відсутність покликань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі</p>			Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		Оцінка з диференційованого заліку	Залік	A	90–100	5	<i>Відмінно</i>	B	81–89	4	<i>Дуже добре</i>	C	71–80	<i>Добре</i>	D	61–70	3	<i>Задовільно</i>	E	51–60	<i>Достатньо</i>
Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою																									
		Оцінка з диференційованого заліку	Залік																								
A	90–100	5	<i>Відмінно</i>																								
B	81–89	4	<i>Дуже добре</i>																								
C	71–80		<i>Добре</i>																								
D	61–70	3	<i>Задовільно</i>																								
E	51–60		<i>Достатньо</i>																								

	<p>студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливим складником навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Усі практичні заняття, які не відвідав студент, підлягають відпрацюванню. Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем з освітньою метою без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані на поточному оцінюванні, самостійній роботі. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях і активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом або іншими мобільними пристроями під час заняття з метою, не пов'язаною з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Теми індивідуальних творчо-пошукових робіт</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль штучного інтелекту у розшифруванні текстів давно втрачених мов. 2. Штучний інтелект у природній мові: мовні моделі, малоресурсні мови та дегуманізація в текстах. 3. Комп'ютерна лінгвістика та «штучний інтелект». 4. У чому полягає взаємодія між фахівцями з філології та розробниками систем штучного інтелекту? 5. Проблема подання знань на основі природної мови у освітніх системах штучного інтелекту. 6. Викладач мови зі ШІ. 7. Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення мов. 8. Штучний інтелект та емоційний штучний інтелект як феномени сучасної когнітології і психолінгвістики. 9. Вакансія: людина. Як не залишитися без роботи фахівцеві з прикладної лінгвістики в добу штучного інтелекту? 10. Проблема визначення мовної свідомості та штучний інтелект. 11. Реалії та перспективи використання штучного інтелекту у сфері освіти й науки. 12. Використання згорткових нейронних мереж для розпізнавання емоцій людини та їхньої вербалізації. 13. Вплив штучного інтелекту на вищу освіту США. 14. Тенденції розвитку штучного інтелекту в Україні та світі. 15. Використання штучного інтелекту в діяльності науково-освітнього працівника. 16. Застосування штучного інтелекту для створення лінгвістичних мап. 17. Штучний інтелект – природний інтелект? (проблема комп'ютерного розуміння). 18. Методи цифрових лінгвістичних досліджень: корпусні технології і штучний інтелект. 19. Нове мислення. Від Айнштайна до штучного інтелекту. 20. Застосування штучного інтелекту у викладанні дисциплін гуманітарного циклу.

	<p>21. Теоретико-методичний аналіз закордонних практик використання штучного інтелекту в освіті й науці.</p> <p>22. Штучний інтелект і літературне редагування текстів.</p> <p>23. Значення мови в добу штучного інтелекту.</p> <p>24. Штучний інтелект в Україні: досвід використання, перспективи.</p> <p>25. Можливості застосування штучного інтелекту в рекламному бізнесі.</p>
<p>Теми для укладання інтелектуальних мап</p>	<p style="text-align: center;">Модуль 1</p> <p>1. Поняття штучного інтелекту та можливості його використання в гуманітаристиці.</p> <p>2. Основні напрямки штучного інтелекту.</p> <p>3. Використання ШІ для розпізнавання голосу та інтерпретації людської мови.</p> <p>4. Штучний інтелект і мова.</p> <p>5. Чат GPT: робота з текстом.</p> <p>6. Застосування ШІ в комп'ютерній лексикографії</p> <p>7. Проблеми створення систем штучного інтелекту</p> <p>8. Редагування тексту за допомогою ШІ. Інструменти для автоматичної експертизи тексту.</p> <p style="text-align: center;">Модуль 2</p> <p>9. Особливості перекладу текстів за допомогою ШІ.</p> <p>10. Використання ШІ у судовій (кримінальній) лінгвістиці.</p> <p>11. Здійснення лінгвістичної експертизи за допомогою ШІ.</p> <p>12. Застосування ШІ у почеркознавстві як прикладному аспекті вивчення мови.</p> <p>13. Виявлення мовленнєвого шахрайства та мовленнєвого маніпулювання за допомогою інструментів ШІ.</p> <p>14. Використання ШІ у лінгводидактиці для викладання мов, персонального навчання.</p> <p>15. Інтелект-мапи, хмари слів, презентації і под. як способи візуалізації вербальної інформації за допомогою ШІ</p> <p>16. Можливості використання ШІ у соціолінгвістиці.</p> <p>29. Застосування ШІ у просторовій лінгвістиці й лінгвістичній географії.</p>
<p>Теми есе</p>	<p>1. Як можуть окуляри змішаної реальності та мозкові імпланти на кшталт Neuralink вплинути на спілкування в майбутньому?</p> <p>2. Як ви ставитеся до віртуальної комунікації у чатах, створених за допомогою ШІ, з адресатами-історичними постатями національної культури (Тарас Шевченко, Леся Українка, Василь Симоненко, Василь Стус і под.)?</p> <p>3. Як технології ШІ змінюють поняття мовленнєвої творчості й авторського права?</p> <p>4. Чи може ШІ зрозуміти і відобразити культурні особливості різних лінгвоспільнот?</p> <p>5. Чи можна змодельовати поведінку комуніканта за допомогою ШІ?</p> <p>6. У чому полягає прикладна роль аналізу соціальних мереж та за допомогою ШІ?</p> <p>7. Як ШІ впливає на сучасну лінгвокультуру та її розвиток?</p> <p>8. Яка існує практика використання ШІ для аналізу лінгвокультурних трендів і патернів?</p> <p>9. Чи може ШІ мати свідомість? Поміркуйте про природу розуму.</p> <p>10. У чому ви вбачаєте практичне значення використання ШІ для відтворення лінгвоісторичних подій та реконструкції вже минулого комунікативного середовища (мова Київської доби, мова періоду Гетьманщини і под.)</p>

СХЕМА КУРСУ

Тиж. / год.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)	Література	Завдання, год.	Термін виконання
МОДУЛЬ І.					
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади штучного інтелекту як складника комп'ютерної лінгвістики					
1 т. 2 год.	Тема 1. Теоретичні основи штучного інтелекту та його застосування в гуманітарних науках 1. Основні поняття та визначення штучного інтелекту. 2. Історія розвитку та сучасний стан розвитку ШІ. 3. Тенденції розвитку штучного інтелекту в Україні та світі. 4. Класифікація ШІ. 5. Підходи до реалізації ШІ: логічний, структурний, еволюційний, імітаційний. 6. ШІ в гуманітарних науках.	лекція	1-3, 6, 10, 14, 22-25, 31, 37, 39, 41, 42, 57	Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції. Підготовка інтелектуальної мапи з теми. 4 год.	1 т.
2 т. 2 год.	Тема 1. Ознайомлення з основними інструментами ШІ 1. Інтелект людини і штучний інтелект: порівняльна характеристика. Моделі мозку. 2. Робота з основними бібліотеками для ШІ. 3. Основні напрями досліджень у сфері ШІ (машинне навчання, глибинне навчання, нейронні мережі, обробка природної мови (NLP)). 4. Застосування ШІ в лінгвістиці, історії, культурології, літературознавстві.	практичне заняття	1-3, 6, 10, 14, 22-25, 31, 37, 39, 41, 42, 57	Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції. Підготовка інтелектуальної мапи з теми. 5 год	2 т.

3 т. 2 год.	<p>Тема 2. Цифрові гуманітарні науки: Основи та інструменти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке цифрові гуманітарні науки? 2. Міждисциплінарний характер цифрових гуманітарних наук. 3. Комп'ютерне літературознавство: цифровий аналіз стилю авторів, генерування та аналіз літературних текстів та поетичних форм за допомогою ШІ. 4. Комп'ютерна лінгвістика: автоматичний переклад, обробка текстів, аналіз настроїв комунікантів і под. 5. Цифрові медіа. 6. Культурна спадщина (віртуальні музеї, архіви та інтерактивні виставки). 	лекція	6, 15, 18, 31, 36, 53, 67	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>4 год.</p>	3 т.
4 т. 2 год.	<p>Тема 2. Інструменти та технології цифрових гуманітарних наук</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Програмне забезпечення для аналізу текстових даних (NLTK, spaCy, TextBlob, Voyant Tools та інші інструменти). 2. Інструменти для аналізу зображень та мультимедіа (Tqoru, ImageJ, OpenCV). 3. Інструменти для візуалізації даних (Gephi, Tableau, D3.js). 4. Платформи для зберігання та обміну даними (Omeka, Neatline, Scalar). 5. Практичне застосування цифрових інструментів у гуманітарних науках 6. Цифровий архів та бібліотеки (оцифрування та збереження історичних документів, проекти цифрових бібліотек). 7. Створення та аналіз текстових корпусів 8. Візуалізація історичних даних (проекти з візуалізації історичних подій та процесів, використання картографічних інструментів у гуманітарних дослідженнях) 	практичне заняття	6, 15, 18, 31, 36, 53, 67	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>5 год.</p>	4 т.

5 т. 2 год.	<p>Тема 3. Майбутні напрямки розвитку ШІ в гуманітарних науках</p> <p>1. Тенденції та перспективи розвитку ШІ в гуманітарних науках.</p> <p>2. Вплив ШІ на майбутнє гуманітаристики.</p> <p>3. Нові цифрові професії у сфері гуманітаристики.</p>	лекція	4, 6, 7, 15, 18, 25, 36, 52, 53, 61, 118	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>4 год.</p>	5 т.
6 т. 2 год.	<p>Тема 3. Прикладний аспект напрямків розвитку ШІ в гуманітарних науках</p> <p>1. Аналіз основних досліджень та інновацій розвитку ШІ у гуманітарних науках.</p> <p>2. Презентація колективного проєкту «Майбутні фахівці зі ШІ у сфері гуманітаристики (рецензент контенту з ШІ, фахівець з обробки природної мови, дослідник етики ШІ, фахівець з комп'ютерної літератури).</p>	практичне заняття	4, 6, 7, 15, 18, 25, 36, 52, 53, 61, 118	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка презентації, інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>5 год.</p>	6 т.
7 т. 2 год.	<p>Тема 4. Теорія аналізу текстів та мовних даних за допомогою ШІ</p> <p>1. Штучний інтелект у природній мові: мовні моделі, малоресурсні мови та дегуманізація в текстах.</p> <p>2. Обробка природної мови (NLP).</p> <p>3. Використання ШІ для лінгвістичного аналізу та для мовної експертизи.</p> <p>4. Методи аналізу текстів та лінгвістичної експертизи за допомогою ШІ.</p>	лекція	4, 5, 6, 11, 12, 15, 18, 45,55, 67, 71, 81, 92	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>4 год.</p>	7 т.
8 т. 2 год.	<p>Тема 4. Прикладний аспект аналізу текстів за допомогою NLP</p> <p>1. Основні техніки NLP.</p> <p>2. Практичне застосування NLP для аналізу текстів.</p> <p>3. Реалізація алгоритмів аналізу текстів на різних платформах.</p> <p>3. Методи й інструменти аналізу тексту.</p> <p>4. Бібліотеки для обробки тексту та NLP: NLTK</p>	практичне заняття	4, 5, 6, 11, 12, 15, 18, 45,55, 67, 71, 81, 92	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка презентації, інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>5 год.</p>	8 т.

	(Natural Language Toolkit), spaCy, TextBlob. 4. Інші корисні інструменти для аналізу текстів та мовних даних за допомогою III: Gensim, Stanford NLP, Hugging Face Transformers .				
МОДУЛЬ II. Змістовий модуль 2. Моделі мови на основі III					
9 т. 2 год.	1. Тема 5. Моделі для обробки природної мови 2. Історія розроблення моделі BERT (Bidirectional Encoder Representations from Transformers) та її основні характеристики. 3. Що таке чат GPT (Generative Pre-trained Transformer) та його функційні можливості.	лекція	4, 5, 6, 11, 12, 15, 18, 45,55, 67, 71, 81, 92	Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції. Підготовка інтелектуальної мапи з теми. 4 год.	9 т.
10 т. 2 год.	Тема 5. Практичне застосування моделей та алгоритмів III для аналізу текстів (GPT, BERT). 1. Чат GPT: робота з текстом: доповнення, перефразування, переклад тексту. 2. Класифікування понять й узагальнення, генерування діалогів, е-листування, відповіді на запитання. 3. Аналіз тону комунікації, конвертування друкованого тексту в усне мовлення і навпаки.	практичне заняття	4, 5, 6, 11, 12, 15, 18, 45,55, 67, 71, 81, 92	Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції. Підготовка інтелектуальної мапи з теми. 5 год.	10 т.

11 т. 2 год.	<p>Тема 6. Теоретичний аспект застосування ШІ в історичних дослідженнях тексту і мови, в лінгвогеографії, соціолінгвістиці, лінгвістичній експертизі</p> <p>1. Застосування ШІ для аналізу історичних мовних документів.</p> <p>2. Автоматизація збирання та аналізу мовно-історичних даних.</p> <p>3. Кейси успішного використання ШІ в історії мови, лінгвістичній експертизі тексту, почеркознавстві.</p> <p>4. Роль штучного інтелекту у розшифруванні текстів давно втрачених мов.</p>	лекція	4, 6, 7, 11, 15, 18, 25, 36, 42, 52, 53, 61, 118	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>4 год.</p>	11 т.
12 т. 2 год.	<p>Тема 6. Можливості використання ШІ в історичних дослідженнях тексту і мови, в лінгвогеографії, соціолінгвістиці, лінгвістичній експертизі</p> <p>1. Автоматизований аналіз історичних текстів.</p> <p>2. Збирання та аналіз соціологічних даних за допомогою ШІ. Використання штучного інтелекту для аналізу опитувань та інтерв'ю.</p> <p>3. Застосування штучного інтелекту для створення лінгвістичних мап.</p> <p>4. Візуальна інтерпретація мовних даних — аналіз візуальної інформації (зображення, відео).</p>	практичне заняття	4, 6, 7, 11, 15, 18, 25, 36, 42, 52, 53, 61, 118	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>5 год.</p>	12 т.
13 т. 2 год.	<p>Тема 7 Теорія використання штучного інтелекту у сфері освіти</p> <p>1. Застосування штучного інтелекту у викладанні дисциплін гуманітарного циклу.</p> <p>2. Вплив штучного інтелекту на вищу освіту США, Європи, України.</p> <p>3. Проблема подання знань на основі природної мови у освітніх системах штучного інтелекту.</p> <p>4. Аналіз інформаційних технологій, які застосовуються для адаптивного навчання.</p> <p>5. Гіпермедіа системи навчання. Правила адаптації.</p> <p>6. Інтелектуальні системи навчання.</p> <p>Методи проектування та розробки інтелектуальних</p>	лекція	4, 6, 8, 9, 16, 17, 19, 21, 26-29, 35, 38, 40, 43, 44, 46, 48, 51, 52, 56	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>4 год.</p>	13 т.

	<p>систем навчання.</p> <p>7. Класифікація моделей студента та методи їх подання.</p>				
14 т. 2 год.	<p>Тема 7 Можливості застосування ШІ в освіті</p> <p>1. ШІ у ролі викладача-тренера з вивчення мови.</p> <p>2. Застосування штучного інтелекту та чат-ботів під час вивчення мов.</p> <p>3. Адаптивні гіпермедіа системи. Методи адаптивних гіпермедіа систем.</p> <p>4. Модель інтелектуальної системи навчання.</p> <p>5. Моделі студента (учня) в інтелектуальній системі навчання.</p> <p>6. Модуль навчання і інтелектуальній системі</p>	практичне заняття	4, 6, 8, 9, 16, 17, 19, 21, 26-29, 35, 38, 40, 43, 44, 46, 48, 51, 52, 56	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>5 год.</p>	14 т.
15 т. 2 год.	<p>Тема 8. Теоретичні основи емоційного штучного інтелекту</p> <p>1. Історія розвитку емоційного ШІ.</p> <p>2. Проблема визначення мовної свідомості та штучного інтелекту.</p> <p>3. Технології та методи емоційного ШІ: методи аналізу емоцій, використання машинного навчання для розпізнавання емоційних станів, роль глибинного навчання в аналізі емоцій.</p> <p>4. Використання згорткових нейронних мереж для розпізнавання емоцій людини та їхньої вербалізації.</p>	лекція	4, 6, 33, 34, 45, 54, 68, 119, 120, 121, 122	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>4 год.</p>	15 т.
16 т. 2 год.	<p>Тема 8. Прикладний аспект застосування штучного інтелекту для розпізнавання емоцій людини</p> <p>1. Методи аналізу емоційного тону текстів.</p> <p>2. Використання експертизи емоційного тону текстів для аналізу соціальних мережах та медіа, або відгуків користувачів на надання послуг.</p> <p>3. Вплив емоційного ШІ на персоналізацію контенту та рекомендаційні системи.</p> <p>4. Аналіз емоційних реакцій користувачів в реальному часі.</p>	практичне заняття	4, 6, 33, 34, 45, 54, 68, 119, 120, 121, 122	<p>Опрацювання відповідних питань з рекомендованої основної літератури, конспекту лекції.</p> <p>Підготовка інтелектуальної мапи з теми.</p> <p>5 год.</p>	16 т.